

CIRC AMB L'ESCOLA

ANNEX 2

RELATORIA DE L'ESPAI DE DIÀLEG
"CIRC, TERRITORI I EDUCACIÓ"
una iniciativa per crear sinergies
dins el sector

CRÈDITS

Coordinació mesura: Andrea Martínez

Equip de Recerca: Linda Berardinis, Andrea Martínez, Greta Ruas, Pili Serrat

Redacció Informe: Pili Serrat

Maquetació: Laie Vidiella

Agraïments/ Col·laboracions: Xavi Cervera, Carla Soro i Encirca't/ CIPAC

Un projecte de

Amb el suport

Amb la complicitat

Les mesures “Circ a l’Escola” i “Espais de Circ i Territori”, dinamitzades per les entitats Encirca’t i AFOCC respectivament, han organitzat durant octubre i novembre quatre jornades de sector dissenyades per fomentar les trobades entre professionals, espais de circ i agents educadors, i amb l’objectiu també de cohesionar i empoderar els espais de circ existents dins de cada província, com a mesura necessària per al creixement i la professionalització del sector del circ a Catalunya.

Les jornades *Circ, Territori i Educació* s'emmarquen en el **II Pla d'Impuls del Circ** (2023-2026) una iniciativa del Departament de Cultura i l'Associació de Professionals del Circ de Catalunya (APCC) que compta amb la col·laboració de l'Ateneu Popular 9Barris, el Centre de les Arts del Circ Rogelio Rivel, Encirca't, l'Associació de Formació de Circ de Catalunya (AFOCC), Fira Trapezi - Ajuntament de Reus, La Central del Circ, el Mercat de les Flors i la complicitat de diversos municipis, entitats i equipaments escènics de Catalunya.

1. Ubicació i participació

El dissabte 26 d'octubre es va donar el tret de sortida a les jornades Circ, Territori i Educació a l'espai de circ La Guixera, dins l'Ateneu Popular de Salt, on es van reunir agents culturals i educatius per explorar quina és la realitat de la formació de circ a les terres gironines. La trobada va comptar amb la participació activa de projectes com **La Guixera, Si lo sé no me cuelgo, Un salt al circ, Encirca't/ Cipac, Aire Circ Viu i Tusikcirc.**

El diumenge 17 de novembre va tindre lloc la segona jornada, aquest cop a l'espai de l'Associació Tusikcirc, situat dins de l'Espai Jove l'Escorxador. Aquí ens vam reunir amb projectes situats principalment a la província de Barcelona i com era d'esperar va ser la que va concentrar més assistents, amb projectes com **Tub d'Assaig, Tusikcirc, Encirca't/CIPAC, l'Ateneu Popular de 9Barris, La Crica, CircLos, Vertical Fit, La Colombina, Col·lectiu la Crispeta, La Fira de Circ Al Carrer, La Fàbrica dels somnis, El Gat Penjat i Cia. Marilou.** Vam comptar també amb la participació del director del programa temporal de foment de les arts a l'educació, Sergi Diaz, que va voler apropar-se als agents culturals de circ del territori de Barcelona i conèixer quina és la presència de les activitats de circ dins de l'educació reglada del territori.

El tercer encontre es va produir el dissabte 23 de novembre a La Circoteca, espai de circ de Valls, aquest cop a la província de Tarragona. Vam poder comptar amb la participació activa de projectes d'aquest territori com: **Escarbats Blaus, Passa Barret - La Circoteca, Circ de les musaranyes, Gisela de foc, En el Aire,** i també hi van assistir projectes de la província de Barcelona, com **Aire Circ Viu i La Colombina.**

Finalment, el dissabte 30 de novembre vam celebrar la darrera trobada de l'Espai de diàleg Circ, Territori i Educació, aquest cop a la província de Lleida, a l'espai de circ de l'Associació Ntlades, que es troba en el poliesportiu municipal de Sort. Aquí vam comptar amb la participació activa de projectes com **Entreteles, Ntlades, Secció Circ i**

Dansa INFEC Lleida i la companyia Berta Baliu, i també amb la participació de la tècnica de cultura de l'Ajuntament de Sort, Gadi Romero.

En total el nombre de participants ha estat de 61, i si fem una comparativa territorial, la jornada de Palau va comptar amb la major participació, 37 persones assistents. A les províncies de Girona, Lleida i Tarragona, el nombre de participants no va superar les 10 persones, però s'entén si ho posem en relació al nombre d'espais i entitats de circ que existeix a cada territori.

Cal remarcar que alguns professionals i espais de circ, per disponibilitat, no van poder participar a la jornada del seu territori, i valorem molt positivament a les persones que es van desplaçar per assistir a altres jornades afavorint així els vincles entre espais de diferents territoris.

ESPAI DE DIÀLEG

**CIRC
TERRITORI
EDUCACIÓ**

Visibilitzem i conversem amb els agents culturals i educatius del territori català per conèixer la realitat de la formació de circ a Catalunya.

CONEGUEM-NOS I APROPEM-NOS
La unió fa la força

Un projecte de:

Amb el suport de:

2. Continguts de les jornades

Les jornades han estat un punt de contacte amb el sector del circ i van ser pensades amb un triple objectiu:

- Per una banda, volíem presentar els resultats de les recerques respectives de Circ amb l'escola i d'AFOCC, en el primer cas per detectar els agents claus que intervenen en les activitats de circ dins de l'educació reglada i en la segona per conèixer quines són les necessitats i les demandes de la formació i els professionals de circ del territori.
- En segon lloc, volíem mapejar plegats els projectes i espais de circ dels diferents territoris i visibilitzar la pluralitat i riquesa d'activitats de circ existents.
- I com a tercer objectiu, hi havia la necessitat de dialogar amb el sector per compartir metodologies i pensar plegats quines són les accions possibles a dur a terme per tal de promoure aquestes activitats en les seves tres vessants: creació, exhibició i formació de circ, i gràcies als relats de les experiències dels assistents, poder identificar quines són les dificultats i els reptes que afronta actualment el sector.

Les persones participants van contribuir amb les seves aportacions a completar la diagnosi inicial de les activitats de circ a les escoles. Una diagnosi imprescindible per poder elaborar un pla d'acció compartit des del qual abordar els reptes comuns i potenciar i visibilitzar, com a sector, aquestes activitats com a eina educativa i cultural. En aquest sentit, es van proposar diferents dinàmiques pensades per recopilar i plasmar les diferents veus dels participants.

Podeu trobar els resultats presentats per cada mesura i més informació sobre les jornades [en aquest enllaç](#).

A continuació, ens centrarem només en la part corresponent a la mesura Circ amb l'Escola i la metodologia emprada durant les jornades per presentar continguts i fomentar la participació.

3. Circ amb l'Escola

Després de la presentació del powerpoint explicatiu dels objectius de la nostra recerca i els resultats obtinguts fins el moment, vam convidar als participants a la següent dinàmica per conversar, escoltar i recollir propostes d'implementació d'activitats per al disseny del projecte.

La dinàmica proposada des de **Circ amb l'Escola** ha estat el CAFÈ del MÓN. En aquesta activitat el grup es divideix en 3 taules temàtiques que se centaven en aquest cas en els diferents àmbits d'activitats detectades: formació, creació i exhibició. Els assistents van anar passant per les diferents taules per tal d'intercanviar les seves experiències, aportar idees i poder fer propostes, amb la voluntat de detectar quines són les dificultats actuals en la pràctica d'aquestes activitats de circ i també quines són les possibles accions de millora.

A partir del material recopilat en les quatre trobades podem extreure les següents propostes:

A) FORMACIÓ

Accions de millora

- Cal visibilitzar el circ com una professió i fer valdre el seu potencial com a sortida laboral.
- Cal relacionar les arts del circ al treball competencial de primària i secundària, poder fer formació transversal a través del circ, educació en valors i educació emocional.
- Elaborar un recorregut formatiu que des del cicle infantil fins a secundària es pugui introduir les arts del circ de manera progressiva, per etapes d'aprenentatge.
- Crear situacions d'aprenentatge pensades per secundària.
- Necessitem més propostes que permetin treballar els continguts de circ des d'altres assignatures no només des de l'educació física.
- Cal estudiar les possibilitats dels diferents centres educatius per poder fer propostes específiques que s'adeqüin a les característiques dels diferents centres, aprofitar els espais i materials existents, i dissenyar propostes adequades.
- Formació destinada als alumnes i també formació específica pel professorat.
- Dotar de més recursos pedagògics i materials de circ als Centres de recursos pedagògics.

Dificultats detectades i accions possibles per solucionar-les

- Rigidesa del sistema educatiu que no deixa espais perquè els alumnes puguin desenvolupar el seu potencial creatiu. Cal incloure aquests espais de creació, utilitzar el temps de lleure, les activitats festives de les escoles... per desenvolupar aquests processos.
- Manca de finançament específic per a la creació. Facilitar subvencions per aquestes activitats i que els tràmits per demanar-les i justificar-les no siguin tan complexos.
- Es prioritza el resultat final, mostra, en detriment del procés creatiu. Cal fer valdre el procés creatiu com a font d'aprenentatge sense que necessàriament hagi d'anar vinculat a una mostra final. Que des de l'OSIC es contempli també les activitats de creació que tenen lloc en els centres educatius.
- Poca formació del professorat. Dissenyar guies que recullin les pautes de creació per mestres i formadors.

B) CREACIÓ

Accions de millora

- Relacionar la creació amb diferents assignatures escolars.
- Proposar la presència de l'Artista resident, com una figura anual pensada per atendre les necessitats del centre amb les seves propostes artístiques.
- Projectes exprés de creació, es tractaria de processos vivencials que tinguessin com a centre la creació i que es podrien incloure dins d'assignatures de moviment.
- Fer servir el llenguatge de l'alumnat i les noves tecnologies per introduir aquestes propostes.
- Posar la creació al servei de les habilitats comunicatives i la resolució de conflictes.
- Usar els processos de creació per mostrar els diferents vessants de la figura de l'artista.
- Proposar creacions col·lectives entre artistes i alumnat sobre un tema específic.
- Crear projectes de creació intergeneracional que vinculin infància i persones grans.
- Proposar projectes d'acció comunitària per enfortir els vincles del centre educatiu amb el seu entorn.
- Propostes de creació conjuntes entre diferents centres educatius com ja es fa amb la dansa o amb la música (Tots dansen, Cantània...)
- Impulsar la creació jove amb diferents premis a iniciatives juvenils com ja es fa des de la Federació d'Ateneus de Catalunya.

Dificultats detectades i accions possibles per solucionar-les

- Manca de comunicació entre els centres educatius i els professionals de circ. La informació no arriba a les escoles, no existeix un canal de comunicació entre els agents culturals i els centres educatius. Es proposa crear un canal de comunicació que permeti atendre les necessitats dels centres i poder fer activitats emmarcades en Treball de Projectes.
- Dificultat dels formadors de circ/artistes per accedir a l'escola amb el perfil d'especialistes. Els projectes dels espais de circ i formadors s'han d'adequar als requisits dels centres educatius per poder crear unitats didàctiques o treballs per projectes.
- No existeixen les ciències del circ com existeixen les ciències de l'educació, caldria desenvolupar les ciències de l'educació artística i del circ.
- En el cas d'activitats que es realitzen fora del centre educatiu, el transport encareix aquestes sortides. Cal facilitar el transport de les sortides escolars, dotar de finançament específic per fer activitats de circ i no oblidar-se de les escoles rurals que tenen menys recursos.
- Dificultats a l'hora d'homologar els materials, específicament els ancoratges per aeris, caldria disposar d'enginyers específics formats per poder agilitzar aquests tràmits.

c) EXHIBICIÓ

Accions de millora

- Programar espectacles a les escoles.
- Espais d'exhibició per mostrar els projectes escolar de creació pròpia
- Analitzar els espectacles i relacionar-los amb diferents assignatures. Exemple: Roda Cyr i ciència.
- Proposar setmanes temàtiques sobre el circ amb una exhibició final.
- Intercanvi de creacions pròpies entre diferents escoles.
- Afegir xerrada post espectacle.
- No cal que totes les activitats tinguin relació amb el currículum, fomentar també les sortides culturals
- Implicar l'AFA
- Que els festivals del territori proposin també activitats pensades pels centres escolars.
- Crear programes específics d'espectacles de circ com ja es fa amb el teatre a "Anem al Teatre"
- Conèixer els programes existents, com psiconautes.

Dificultats detectades i accions possibles per solucionar-les

- Manca de finançament per fer aquestes activitats. Promoure les sortides d'alumnat a centres d'exhibició de circ o espais de circ. Crear un programa de finançament específic per les activitats de circ.
- Manca de infraestructures adequades per a l'exhibició. Utilitzar els espais de les escoles com a espais d'exhibició, es posa com exemple el Festival Llunar del Circ de les Musaranyes que proposa un festival als patis de les escoles fora de l'horari escolar en aquest cas vinculat a la lluna plena.
- Pocs recursos de les famílies i centres. Ajuts a la mobilitat per facilitar el desplaçament de l'alumnat als espais d'exhibició.

4. Diferències territorials

L'anàlisi de les diferències territorials permet mostrar les diferents perspectives des de les quals els diversos territoris de Catalunya aborden la formació, creació i exhibició de les arts del circ en el context educatiu. A continuació, presentem els diferents enfocaments observats en cada una de les localitzacions esmentades: Girona, Palau Solità, Valls i Sort.

A) FORMACIÓ

Salt	Palau-Solità	Valls	Sort
<p>Enfocament pedagògic Es destaca la necessitat de fer pedagogia sobre el circ com a professió i una sortida laboral, amb un enfocament en la integració del circ dins del currículum educatiu, tant a primària com a secundària.</p> <p>Transversalitat: Es proposen situacions d'aprenentatge que vinculin el circ amb diverses assignatures, no només amb educació física.</p> <p>Formació per a docents: Es menciona la formació tant per a alumnat com per a professorat.</p>	<p>Ingredients bàsics dels projectes: Cal tenir voluntat, finançament i espais adequats per fer les activitats.</p> <p>Relació amb el professorat: Es detecta la col·laboració amb els professors d'educació física com una via important per introduir el circ a les escoles.</p> <p>Adaptació curricular: Es fa èmfasi en la creació de unitats didàctiques adaptades al vocabulari escolar i la necessitat de desenvolupar les ciències de l'educació artística.</p>	<p>Support logístic: S'ha de facilitar la mobilitat per reduir els costos de les sortides escolars a centres d'exhibició o espais de circ i adaptar les infraestructures educatives per poder fer activitats de circ, amb una atenció especial a les escoles que es troben en zones amb pocs recursos culturals i/ o amb menys recursos com és el cas de les escoles rurals .</p> <p>Ampliació de recursos pedagògics i materials: Propostes per dotar els Centres de Recursos Pedagògics amb materials pedagògics de circ.</p>	<p>Col·laboració amb les Institucions: Es proposa involucrar els consells esportius i crear relacions amb departaments de joventut.</p> <p>Millorar la comunicació i crear vincles: S'identifica la manca de comunicació entre agents culturals i centres educatius, amb una proposta de crear un canal de comunicació.</p>

B) CREACIÓ

Salt	Palau-Solità	Valls	Sort
<p>Importància de la creació com a font d'aprenentatge: Es fa èmfasi en la creació col·lectiva i en processos creatius que no necessàriament han de resultar en una mostra final.</p> <p>Incorporació en el currículum: Incloure la creació dins de les assignatures de moviment.</p>	<p>Creació comunitària: Es proposa utilitzar els espais de lleure i les celebracions escolars per fomentar projectes de creació comunitària que involucrin l'entorn local.</p> <p>Guies de creació: Creació de guies que recullin pautes de creació.</p>	<p>Innovació tecnològica: Incorporar el llenguatge de l'alumnat i noves tecnologies en el procés creatiu.</p> <p>Artista resident: Proposta d'una residència d'artista a l'escola per atendre les necessitats educatives.</p>	<p>Col·laboració entre centres: Fomentar la creació conjunta entre diferents centres educatius per construir vincles i tenir una major visibilitat.</p> <p>Facilitats per a subvencions: Fer que les subvencions siguin més accessibles, disposar d'una major informació i facilitar-ne els tràmits.</p>

C) EXHIBICIÓ

Salt	Valls	Sort
<p>Propostes d'exhibició: Facilitar les sortides d'alumnat a centres d'exhibició i també programar espectacles a les escoles.</p> <p>Intercanvi entre escoles: Proposar l'intercanvi de creacions entre diferents centres educatius.</p>	<p>Aprofitar els espais escolars: Creació d'un festival escolar periòdic, com ja fa el festival LLunar, amb espectacles pensats específicament per a les àrees educatives.</p> <p>Programes específics: Desenvolupament de programes com "Anem al Teatre" per a l'exhibició del circ.</p>	<p>Finançament per a espectacles: Més informació sobre les subvencions disponibles per a la programació d'espectacles.</p> <p>Activitats de fi de curs: Programar espectacles per a finals de curs.</p>

Les diferències territorials mostren un enfocament divers i adaptat a les necessitats particulars de cada regió. Girona sembla tenir una orientació més pedagògica i integrada, Palau Solità es centra en la infraestructura i la col·laboració, Valls aposta per la logística i els recursos, i Sort busca potenciar la comunicació i la col·laboració entre centres. Això reflecteix la diversitat de necessitats i perspectives en la implementació de les arts del circ en l'educació a Catalunya i en conjunt aporten una visió holística sobre les condicions necessàries pel desplegament de projectes de circ de qualitat a les escoles.

La implementació del circ en l'educació és un procés que requereix una planificació acurada, la col·laboració entre diferents agents (educatius, culturals, familiars) i una adaptació als recursos disponibles. La sensibilització sobre les possibilitats educatives i laborals que ofereix el circ és fonamental per promoure la seva integració en el sistema educatiu.

5. Valoració de les jornades

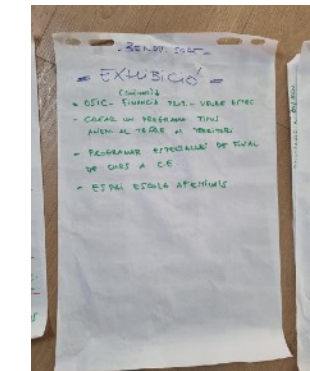
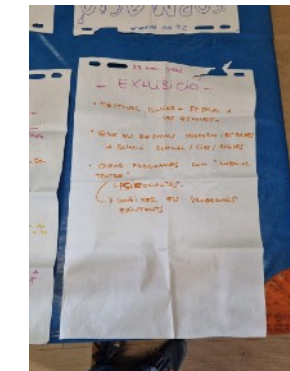
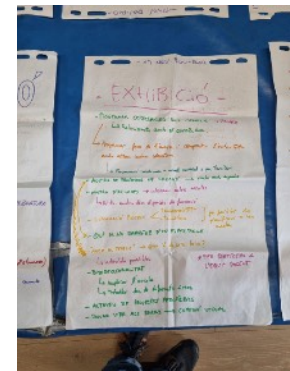
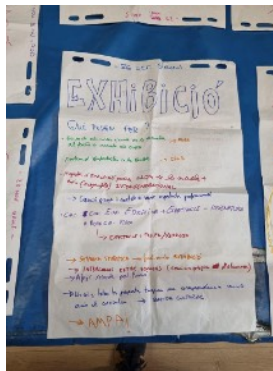
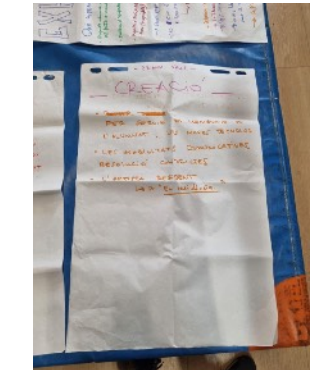
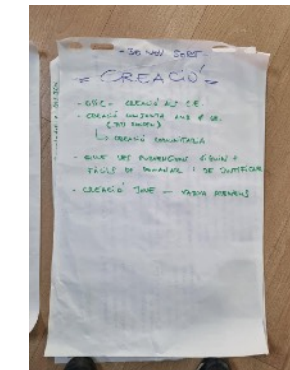
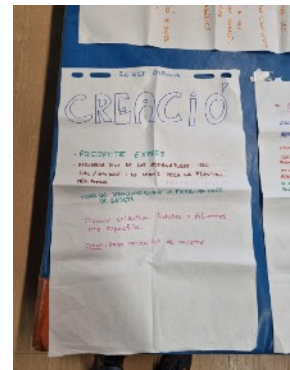
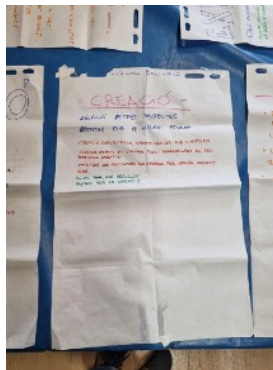
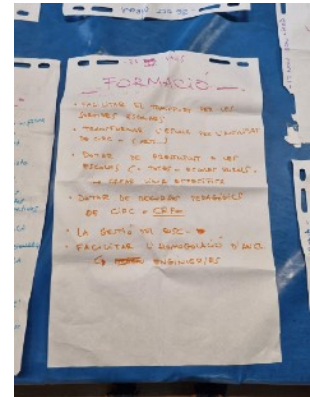
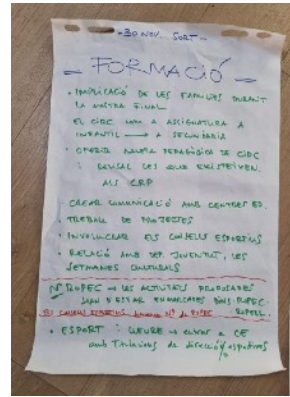
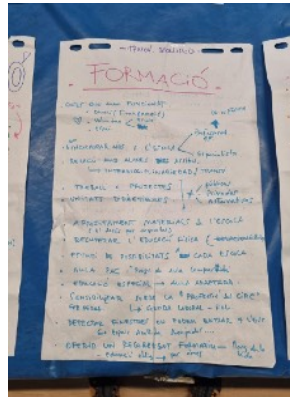
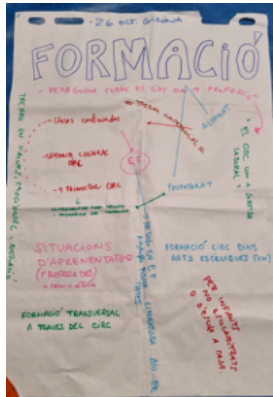
Les jornades han estat molt valuoses per a nosaltres com a projecte *Circ amb l'escola* perquè ens han desvelat noves activitats de circ que no teníem detectades, ens han aportat informació més específica sobre altres, han servit per concretar accions i estratègies, i sobretot ha estat reconfortant constatar un cop més el gran potencial humà que existeix, impulsant-les, darrere d'aquestes activitats.

Creiem que les jornades ens han permès iniciar un espai de diàleg obert, que pensem que cal que tingui continuïtat, en aquest format o en un altre, perquè a més d'enriquidor, sens dubte fomenta la cohesió entre els diferents agents implicats, una cohesió que resulta vital si volem dissenyar de manera conjunta el futur d'aquestes activitats.

Malauradament, les jornades no van assolir un dels seus objectius: posar en contacte docents dels centres educatius i formadors i espais de circ. Tot i ser-hi reiteradament convidats, els centres educatius no van participar d'aquestes trobades. Això ens porta a repensar el format escollit, en cap de setmana, que s'ha constatat poc adequat pels docents dels centres educatius. Posar en contacte mestres i professionals del circ té la dificultat de fer coincidir en temps/espai uns perfils professionals que poc o res tenen en comú quant a jornades laborals. Una de les conclusions que hem tret, és que si volem tenir presència de docents en aquestes activitats, caldria programar-les dins de l'horari laboral dels centres educatius.

Per acabar, cal agrair l'assistència de formadores i artistes i altres agents culturals, que tot i ser en cap de setmana, un cop més han contribuït amb el seu temps, vitalitat i bona disposició a repensar on som i a on volem anar com a sector.

6. Imatges de la dinàmica del CAFÉ del MÓN

DIFICULTATS

FORMACIÓ	CREACIÓ	EXHIBICIÓ
<ul style="list-style-type: none"> • CANVI D'OPINIÓ, PENSAMENT • LES ACTIVITATS NO ESTAN INFORMADES A L'ESCOLA • TREBALL ENLLENGUAT • QUE L'EDUCACIÓ NO CATERINGA EL CERC • LA TÈCNICA DE LA FORMACIÓ - ARTISTA, H I N'ESQUEIXA D'ESTAR A VEI FORMACIÓ ADAPTADA 	<ul style="list-style-type: none"> • MANCA D'ESTRATÈGIA DE CERCA A LES AULES • TEMPS POCOS RESERVATS DIARI • MANCA DE MÒDULS, ESPAIS, CANVIS PER PART DEL SISTEMA ESCOLAR • PERFECTIÓ I RESERVAT • POC TALLER EN EL PROCÉS • MANCA DE ENLLENGUAT • HA HIGUT ESPAI DEL CERC A L'ESCOLA • TEMPERALITAT LIMITADA • INFORMACIÓ: MATEIXA AL CERC • PER JANEJA NO FORTI • NO HI HA D'ASSIGNATURA D'ARTS VISUALS 	<ul style="list-style-type: none"> • FALTA DE ENLLENGUAT • MANCA D'INFORMACIÓ • DESCONFIANÇA DE JUVENILS DIFÍCILS A ENTAR A DIFÍCILS TANT A TANT • MANCA D'OPINIÓ RESERVAT • MANCA D'ENLLENGUAT • TÈCNIC EN DIFÍCILS I DIFÍCILS • MANCA D'OPINIÓ A LA DIFÍCILS PER VEURE ESPAI

